

אספרה שמך לאחי

♦ י"ג אדר ב' תשפ"ד ♦

שהרי הוא עומד לפניו, אלא הכוונה להפרידו מאחרים ולדבר אליו במיוחד, וכך היה אצל משה רבינו שהיה תמיד עומד לפני ה' כמו מלאכי השרת, והקב"ה קרא לו בלשון חיבה להפרידו מהמלאכים ולדבר אליו במיוחד.

♦ ויקרא אל משה ♦

משה רבינו הצטער והיה קשה בעיניו לכתוב על עצמו כזה דבר גדול, ומחמת ענוותנותו³ לא רצה לכתוב אלא "ויקר" כאלו לא דבר הקב"ה עמו אלא בחלום, וכאלו לא נראה לו השם אלא במקרה, אמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף, אמר משה רבינו⁴ לפניו; רבש"ע מפני מה כתבת את שמי בתחילת ספר ויקרא, אמר לו הקב"ה מה אעשה, אם אכתוב כאן ויקר אלקים אל משה, זה לשון מגונה, שכך כתבתי אל בלעם ויקר אלקים אל בלעם והוא לשון מקרה, אמר משה לפניו; בבקשה ממך שתעשה דבר שיכירו וידעו הדורות, שקשה עלי הקריאה הזאת, אמר לו הקב"ה; אעשה בתיבת ויקרא אל"ף קטנה, משום שהקטנת עצמך.

♦ קרני הוד של משה ♦

אמרו חז"ל על הנאמר בפרשת כי תשא שכשהקב"ה דבר עם משה רבינו קרן עור פניו, ומהיכן זכה משה רבינו לקרני ההוד, כי כשכתב את התורה נשתייר קצת דיו בקולמוסו ונתנו הקב"ה על ראשו וממנו נעשו לו קרני ההוד, ומדוע נשאר קצת דיו, כתבו המפרשים כיון שכתב אלף קטנה שרצה להקטין עצמו וכן כשכתב

♦ ויקרא אל משה ♦

נתאר לעצמנו אם היינו שומעים קול מהשמים בת קול מכריז; לך ואמור לבני ישראל כך וכך, בוודאי כל אחד היה מזדרז, ורץ מיד להודיע לחבריו הנה שמעתי בת קול ונצטוויתי מן השמים לומר לכם כך וכך, אך משה רבינו לא היה כך הוא יכול לשמוע בת קול, ואפילו מלאך, ואפילו את הקב"ה בכבודו ובעצמו, אומר; דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וזה עדיין לא משפיע עליו לעשות מאומה, אלא משה רבינו עומד לו בצד, ומדוע, כי משה רבינו עניו מכל האדם, וחושב לעצמו, בוודאות ומוחלט הדבר בעיניו שאין הוא ראוי לשליחות זו, ולכן אין הכוונה שאני ילך, אלא השליחות יתקיים על ידי יהודי

אחר, לכן צריך הקב"ה לקרוא למשה ולומר לו; הכוונה אליך משה, אי אפשר על ידי אחר רק אתה תלך ותאמר הציווי לבני ישראל, אמנם לא רק פעם אחת ולא פעמיים היה הסיפור הזה, אלא לכל הדורות ולכל אמירות ולכל צוויים, קדמה קריאה, ומדוע, כי כך היה תמיד עד סוף ימיו של משה, אפילו שכבר הוחזק וראה שתמיד הקב"ה מצווה דווקא אליו, בכל זאת משה רבינו לא הוגבה רוחו, תמיד באותה הכנעה וענווה, ותמיד חושב אני איני ראוי, בוודאי השליחות תתקיים ע"י מישהו אחר, לכן צריך היה תמיד לקרא למשה.

♦ לשון חיבה ♦

רש"י מסביר שהלשון ויקרא הוא לשון חיבה, ומדוע כי יש² שני סוגי קריאה כשאחד עומד בבית וקורא לאדם מבחוץ שיכנס, אין בזה חיבה, כי אין בכוונתו אלא שיכנס אצלו לדבר עמו, ואם עומדים שם עוד אנשים, יתכן שידבר בפניהם והוא ישמע, אבל אם כולם עומדים לפניו, והוא קורא לאחד בשמו, וודאי אין כוונתו לקרוא,

1. מאור ושמש

2. חתם סופר ד"ה ויקרא אל משה (ד"ה הרביעי)

3. בעל הטורים

4. פירוש הרא"ש על התורה

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָן מֵאֵד כָּתַב עֵנוּ לְלֹא יו"ד, וּמֵאוֹתוֹ הַדִּי
הַנִּשְׁאָר זָכָה לְקִרְנֵי הוֹד.

♦ אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן וְגו' מִן הַפֶּקֶד וּמִן הַצָּאן ♦

ישנם כמה סוגי קרבנות,⁵ כל אחד מקריב לפי דרגת חטאו, העשיר שלפעמים לבו מתגאה ונוטה יותר לחטא היה מקריב שור, הבינוני מקריב מן הצאן מפני שרוחו אינו גסה כל כך, אבל עני שלבו אינו מתגאה והוא שפל מכולם מקריב פחות מכולם, כי אפילו אם חטא לבו שבור, ועובר ממנו החטא, כי די לו בצער ובצער בני ביתו, ולכן מביא קרבנו מן העוף, כי הקב"ה דן את כל אחד לפי דרגתו.

♦ מַעֲשֵׂה שֶׁהִיא ♦

ומעשה היה באותו עשיר שקראו לו יהודה שנכשל במחשבה של עבירה, אמנם לא עשה בפועל עבירה, אבל המחשבה עצמה מספיקה בזה לטמא את נפש האדם, כמו שאמרו חז"ל הרהורי עבירה עוד יותר גרועים מהעבירה עצמה, ומדוע כי עיקר האדם הוא המחשבה, שהרי המעשה עצמו ללא מחשבה הוא כמעשה בהמה, אלא מה העיקר הרי המחשבה זה העיקר, וכדי לכפר על המחשבה היה צריך להביא קרבן עולה, אבל יהודה העשיר מרוב עיסוקיו לא היה לומד הרבה, ולא ידע שיש חילוק בין עשיר לעני בהבאת הקרבן, ולכן הביא לפני הכהן לקרבן שתי יונים, כשראה אותו הכהן אמר לו; קרבן הזה אינו שלך! בא לביתו והיה עצוב, אמרו לו אחיו למה אתה עצוב, אמר להם; הכהן לא הקריב את הקרבן שלי, אמרו לו; ומה הקרבן שהבאת? אמר להם; שתי יונים, אמרו לו; והרי זה קרבן של העני, ואינו שלך שהרי כתוב; וְאִם יָדָל הוּא וְאִין יָדוֹ מִשְׁאֵת, שאם החוטא עני מביא קרבן יותר קטן, אבל אתה עשיר, לך והקרבן קרבן הראוי לך, אמר להם יהודה, ומה הוא הקרבן הראוי לי, אמרו לו; פר אחד, אמר להם ומה וכי כל כך חמור מחשבת החטא שצריכים להקריב עליה פר אחד? אם כך נודר אני שלא יעלה עוד על לבי מחשבה של עבירה.

מה עשה? מאותו יום והלאה? אמנם כל היום עסק בסחורה, ובלילה היה ישן אבל משהקיץ משנתו באמצע הלילה היה קורא לאחיו ללמדו דברי תורה והיה יושב

5. זהר דף ח' ודף ט'

6. מאמרי רמ"ע מפאנו גלגולי נשמות אות נ' ס"ק ג'

7. רבה פ"ב י"א, ובתדב"א פ"ו

8. רבי צ"פ פראנק ששמע מהמהר"ל דסקין הובא בוילקט יוסף, מאנדלקרן, עמוד ק"ז.

ולומד עד שעלה אור היום, וכך התחבר לתורה וידע ללמוד, והיו קוראים אותו "יהודה האחר" יום אחד פגשו ר' ייסא סבא שהיה מחלק רכוש, חצי נתן צדקה לעניים, וחצי נתן לאנשים סוחרים שהם יעסקו בסחורה במקומו בְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר עַל הַיָּם וְהוּא הִיא יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה.

♦ מַעֲשֵׂה בְּרִשָׁע שֶׁהַתְּגַלְגַּל בְּשׂוֹר לְקִרְבָּן ♦

ושוב⁶ מעשה באדם רשע שעשה הרבה עבירות, אך דבר אחד טוב עשה שהיה נותן צדקה, ולאחר שמת, נתגלגל בשור, והנה היה יהודי בזמן בית המקדש השני, שלקח את השור הזה לקרבן, וכך סיבב ה' יתברך כי הקרבנות מתקנים הנשמות שחטאו, אמנם לפעמים עדיין אינו ראוי לקרבן, כי צריך עדיין תיקון אחר לפני שיעלה לקרבן, ובאופן כזה אם ישחטו אותו לקרבן ימצאו שהבהמה טריפה, ובכך גם הבהמה הזאת עדיין לא הייתה ראויה לקרבן, ולכן בלעה מחט, שזה היה עלול לעשות אותו טריפה, וכשרצה בעליו למשכו להקריבו לא היה נמשך, אבל זכות הצדקה שעשה בחייו עמדה לו, אף על פי שלא היה נותן את הצדקה לשמה, בכל זאת הגין עליו מצוה זו, וסיבב הקב"ה שעמד שם עני אחד, והכיר בו שבגלגולו הקודם היה מטיב עמו ונתן לו לאכול, ורצה כעת להכיר לו טובה ולתקנו, לקח העני אגודה של קטניות והושיט לפיו של השור, ואכלה וגעש השור והתעטש, ועל ידי זה הוציא ופלט את המחט, ואז תיכף נמשך לקרבן למסור עצמו להישחט על קדוש השם ועל ידי זה בא אל תיקונו.

♦ וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יְרֵךְ הַמְּזִבַּח צִפְנָה לְפָנֵי ה' ♦

מצוה לשחוט את העולה וכן שאר קרבנות חטאת ואשם, הנקראים קדשי קדשים על צפון המזבח, ואם שינה פסול. אמרו חז"ל מעידני לעלי את השמים ואת הארץ, בין גוי בין ישראל בין איש בין אשה, בין עבד בין אמה, קורין את המקרא הזה צפונה לפני ה', וזכר הקב"ה עקידת יצחק. ובשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו התקין הקב"ה את קרבן התמיד, שיהיו מקריבים ב' כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית. ובכדי להבין מה הקשר בין פסוק זה לעקידת יצחק, יש⁸ לדעת שבתחילה כשהיו מקריבים קרבן לה', היו שוחטים את

כזו ? ואמר; מה אעשה ? !, [איך בין אריין גיפאלין] נכשלתי ! והיה מוליך את הקרבן בחוצות ירושלים עד בית המקדש, וכל מי שפגע בו שאל אותו כנ"ל, והבושה היתה עד אין לשער, ומרוב בושה לא החזיק חזק בחבל, וטרם הגיע למקום המקדש, נשמטה הכבשה מידו, ורץ אחריו בכל שוקי ירושלים, עד שהשיגו, ונתבייש מאוד.

והנה בשעה טובה כבר הגיע עם קרבנו לבית המקדש, והנה רואה רבי גרונם שהכהנים מקרבים קרבנות, וביקש מהכהנים שיקריבו בעבורו את קרבנו, ולא רצה שום כהן להקריב, שהרי כתוב שכשהכהנים אוכלים הבעלים מתכפרים, ואכילה כזו לא היו רוצים לקבל על עצמם, עד שהפציר בהם מאד והסכים כהן אחד להקריבו, והיה סימן בבית המקדש אם התשובה על העבירה היא תשובה ראויה, כי היה יוקד אש על המזבח, וכאשר הקריבו קרבן על חטא, אם הבעלים היו חוזרים בתשובה באמת, היה נראה על המזבח בהאש דמות אריה, וזה סימן שהקרבן נתקבל ברצון, אבל אם התשובה לא היתה נכונה, היה נראה האש כדמות כלב, וזה סימן שהקרבן לא נתקבל ברצון, ואם היה בינוני לא טוב ולא רע רק תשובה מעט, ה' הדמות לא לגמרי דמות אריה, רק קצת נוטה לדמותו, וכאשר הקריבו קרבנו של רבי גרונם, נראה אצלו האש נוטה קצת לאריה, וקצת כדמות כלב רחמנא לצלן, ואמר לו הכהן מה זה רבי גרונם ? והתחיל לבכות מרה, וביקש מהשם יתברך ואמר; רבוננו של עולם אם תשובתי לא היה כל כך בשלימות, אנא תצרף ג"כ את הביוש שנתביישתי בעת שקניתי והבאתי את הקרבן, וכך בכה ובכה, עד שנהפך האש לדמות אריה.

כי הרי כל העניין שאדם מביא קרבן על חטאתו, העיקר אינו המעשה שמקריב, כי איך יתכפר נפש החוטאת על ידי ששופכים דם בהמה, אלא על ידי שנשבר לבו בקרבו באמת, ובשעה ששופכים דם הבהמה, הבעלים היה מתרצה ומקבל שישפכו דמו על שחטא, ועל ידי מיעוט חלבו ודמו מתכפר.

הקרבן על המזבח ממש, ולכן כשעקד אברהם את יצחק בנו לעולה כתוב וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים, כי רצה לשחטו ממש על המזבח, כפי שהיה מנהגם בזמן ההוא, והנה כשכבר היה מוכן לשחוט את בנו, קרא אֱלֹהֵי מְלֶאכֶה ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּיִי, וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֱר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה וְגו' וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסִבְיָהּ בְּקִרְבָּיו וַיִּלֶּךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל, ורצה להעלותו תחת בנו, ולכאורה היה צריך אז להוריד את יצחק מעל המזבח כדי להקריב את האיל במקומו, ואולם אברהם אבינו ע"ה לא עשה כן, משום שחשש שמא יהיה איזה סיבה ויהיה מכשול בהאיל שלא יצא בכשרות, ובכן אז ישחט מיד את בנו, ולכן שחט אברהם את האיל בצד המזבח, ומעשה שהיה כך היה שהאיל נשחט בצפון המזבח, וכל זה משום צדקתו של אברהם אבינו שהניח עוד את יצחק בנו ע"ג המזבח פן יצטרך לשחטו עוד, אם יתקלקל קרבנו ולכן כשאומרים פסוק זה הרי זה מזכרת לצדקתו של אברהם אבינו שעקד את בנו.

♦ וּנְפֹשׁ כִּי תַחֲמָא - וְהִבִּיא - נִקְבָּה - כְּשֶׁבָה - לְחַמָּאת ♦

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא, בעל "אוהב ישראל ז"ע, אמר; שזוכר הוא את גלגוליו הקודמים שהיה בזה העולם, ובאחד מהם היה כהן ומשרת בבית המקדש, וסיפר איך היה נראה כשיהודי היה צריך להביא קרבן חטאת, וכך סיפר מזכרונו;

פעם היה איש אחד מירושלים, מיקירי ונכבדי העיר ושמו ר' גרונם, ולדאבון לבו נכשל בעבירה בשוגג, עבירה חמורה שחייבים עליו קרבן חטאת, הלך רבי גרונם בעצמו לשוק לקנות כבש א' לחטאת, ומוכרי הבהמות היו יודעים, שאם קונים זכר הרי זה קרבן לעולה, אבל אם קונים נקבה, הרי זה קרבן לחטאת, וכשרבי גרונם ביקש נקבה, כל אחד שאל ממנו, וכי אתם תחטאו בעבירה

9. כתיבי רבי יששע שו"ב ערך הרה"ק מאפטא, וקובץ שיחות קודש לרבי אברהם מסלאנים פרשת שמיני, ושפע חיים בשיעור חומש רש"י.

עיצוב ועימוד: בהירות
b65271000@gmail.com

ניתן להשיג בטל': 053-314-1925
ובמייל: wa052052@gmail.com

